

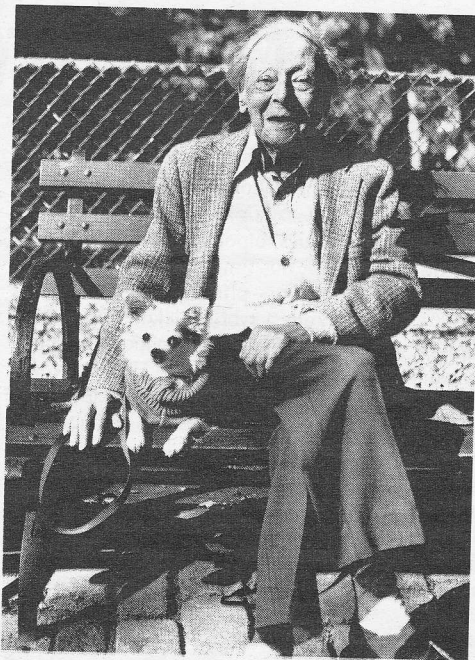
Náš muž v New Yorku

Zitra se devadesáti let dožívá **JŘÍ KÁRNET**, jehož Posmrtný deník – Přísně tajná odpověď Václavu Havlovi vyšel teprve teď, ač vznikl v roce 1968.

JOSEF CHUCHMA

To bylo tak: „Tato kniha původně začínala vznikat jako odpověď do trochu neuvěřitelné ankety, kterou se během onoho milostivého jara 1968, v době své návštěvy New Yorku, rozhodl uspořádat Václav Havel, když položil pár tuctům čs. exulantů dvě otázky: ‚Chtěl byste přijet do Prahy na návštěvu?‘ – ‚Chtěl byste se tam vrátit natrvalo?‘ Anketa měla být otištěna v Literárních listech a první část mojí odpovědi, jež se mi rozrostla v malou knížku, měl Havel v plánu vydat separátně v nakladatelství Československý spisovatel.“

Jakmile po srpnu 1968 začalo přituhovat, bylo nemyslitelné, aby v ČSSR vyšla kniha muže, který je zaměstnán v Rádiu Svobodná Evropa. Nakonec tedy, jak vidno, Posmrtný deník – Přísně tajná odpověď Václavu Havlovi vyšel až před pár týdny v nakladatelství Paseka, edičně pečlivě připraven Viktorem A. Debnárem. Ten ke Kármetově textu připojil slovníček vybraných osobností, které autor v odpovědi zmiňuje, přidal i doslov a také tři dopisy, které

Havel adresoval Kármetovi mezi červnem 1968 a červencem 1969.

Kármetova odpověď-zpověď je zvláštní čtení. Nesoustavné, tékavé, asociativní, průběžné. Autor se snažil zachytit své myšlení jaksi v reálném čase, v tom, co se mu právě žene hlavou – úvahy o Česích a Československu, o New Yorku, Americe i světě jako celku, postřehy rodinné, pracovní, spisovatelské. Přesmyky mezi tím vším jsou okamžité; než si na to člověk zvykne, chvíli to trvá, ale za tu námahu to stojí, protože v Kármetově textu lze nalézt partie značně sebereflexivní upřímnosti i formulační hutnosti a trefnosti.

JUBILANT

Jiří Kármnet
se psem
Piškotem
v New Yorku
FOTO: ARCHIV
V. A. DEBNÁRA

Je to dokument dobový (dopsaný v New Yorku 7. května 1968), ale také obecnější, existenciální. Zachycuje situaci exulanta, který v cizině žije dvacet let a ví, že sice může uvažovat o návratu do vlasti, nicméně Amerika už je v něm, je již jeho domovem a není si jist, že by se v rodné zemi mohl chovat americky, rozuměj svobodně. Kármnet se celou dobu brání předpojatosti, ale obezřetnost vůči reformním komunistům je zřejmá. Ostatně po únoru 1948 odjel do Francie.

Tím se dostáváme k tomu, kdo to ten Kármnet vlastně je. Velmi slušně zpracované heslo má na internetové Wikipedii, včetně výčtu děl a literatury o něm. Zde tedy co nejstručněji: Narodil se 24. ledna 1920 v Hořicích. Absolvoval gymnázium, zapsal se v Praze na práva, ale přišla okupace a bylo po studiu. Pracoval v Divadle E. F. Buriana, dokud ten nebyl zatčen. Po válce Kármnet přispíval do různých periodik, zejména psal divadelní kritiky pro deník Mladá fronta. Z francouzského exilu odjel v roce 1952 do New Yorku a žije tam dosud. Stál u zrodu Tigridova Svědectví. Pracoval pro Hlas Ameriky a ve Svobodné Evropě. Psal hry a další texty. Řada z nich zůstává v rukopisech. Na fotografiích z posledních let vyhlíží stařec Jiří Kármnet šťastně. Tak vše dobré k těm devadesátinám, vážený Newyorčane!

Galerii fotografií a dalších dokumentů z Kármnetova života najdete na www.idnes.cz/kavarna.